

El *cullerot*(ALDC, II, 330. El *cullerot*)

Llossa, *culler* i *cullerot* són els mots normatius per a designar la ‘cullera gran, generalment de forma semiesfèrica, per a repartir aliments al plat’. *Llossa* és d’origen fosc, congènere del fr. *louche*, i es documenta des del s. XIII; notem el dim. *llosseta* 87, 108. *Culler* (s. XIII) deriva del llat. COCLEARIUM (llat. cl. COCHLEAR, der. de COCHLEA ‘petxina, caragol’ < gr. ΚΟΧΛΙΑΣ); esporàdicament s’usa el femení (*cullera* 187) amb determinant (*cullera de fust* 70, *cullera sopera* 113, o simplement, *sopera* 20). De *culler* s’ha format l’augmentatiu *cullerot* (var. *cuerot*). *Cutxaron* (-ó) és un manlleu al cast., on *cucharón* és atestat des del s. XV; no en tenim doc. en cat., la qual cosa és indicatiu de la seva modernitat, confirmada per la doble resposta d’algunes localitats, *llossa/cutxaron*, *culler/cutxaron*, *cullerot/cutxaron*, la primera de les quals correspon a la forma genuïna; tanmateix, la forma algueresa, *cutxaró*, podria

abonar una presència no tan recent del mot en terres catalanes. *Cassa* 86 (o *casseta* 135), procedent d’un hipotètic *KATTIA, coneix el der. *cas* 118, 136, *casset* 136, 177 i *cassó* 115 (veg. mapa 205); quant a *casso*, més que una masculinització de *cassa*, es tracta d’un castellanisme (← cast. *cazo*), atesa la seva àrea. *Partidora* 70, 72 es basa en la funció de *partir* ‘distribuir’ d’aquest estri, com *sacadora* (o *sacadore* 174) en la de treure (der. del cast. *sacar* < potser gòtic SAKAN ‘pledejar’). *Escorredora* 91, der. de *escórrer*, és una extensió del mateix mot amb el sentit de ‘giradora, girapeix’.

En perspectiva geogràfica notem l’àrea quasi compacta *culler/cullerot* del val. i bal., amb una clapa de *culler* al centre del Principat; l’assentament de *llossa* a l’àrea pirinenca, la penetració de *cutxaron* a bona part del Principat i de *casso* en la part ponentina.

